

Městský soud v Praze

Slezská 2000/9,

120 00 Praha 2

V Brně dne 29. 3. 2020

Spisová značka: 10 A 35/2020

Navrhovatelka: **Mgr. Vendula Zahumenská, Ph.D.**, trvale bytem Lidická 700/19, Veverří, 602 00 Brno

Zastoupena: **Mgr. David Zahumenský, advokát**, AK David Zahumenský, advokátní kancelář, s.r.o. se sídlem třída Kpt. Jaroše 1922/3, 602 00 Brno, ev. č. ČAK 14661

Odpůrce č. 1: **Vláda ČR**, Úřad vlády České republiky, nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1 - Malá Strana, PSČ 118 01

Odpůrce č. 2: **Ministerstvo zdravotnictví ČR**, Palackého náměstí 375/4128 01 Praha 2

REPLIKA K VYJÁDŘENÍ ODPŮRCŮ

1

Ve věci návrhu na zrušení opatření obecné povahy

Elektronicky

Přílohy:

- *vysvědčení a rodné listy, které dokládají, že navrhovatelka je dotčena napadeným opatřením ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020 o zákazu osobní přítomnosti žáků a studentů na základním, středním a vyšším odborném vzdělávání*
- *Další opatření exekutivy, která jsou výslovně označována jako opatření obecné povahy*

I.

Reakce na výzvu soudu a změna návrhu

[1] Dne 27. 3. 2020 navrhovatelka obdržela vyjádření odpůrců. Na toto vyjádření tímto stručně reaguje.

II.

II.1. K otázce, zda napadená opatření jsou opatřeními obecné povahy

[2] Navrhovatelka považuje argumentaci odpůrců, proč by se v případě napadených opatření nemělo jednat o opatření obecné povahy, za nepřesvědčivou. Ostatně jiná obdobná opatření exekutivy jsou výslovně jako opatření obecné povahy také označována. Poukázat lze např. na přiložené usnesení ze dne 15. března 2020 č. 221, nebo opatření vydávaná ministerstvem vnitra. Bylo by nelogické, pokud by opatření vydávaná ministerstvem zdravotnictví byla posuzována odlišně.

II.2. Nezákonost napadených opatření

• Vyhlášení nouzového stavu

[3] Jak navrhovatelka uvedla, Opatření o vyhlášení nouzového stavu v rozporu s výslovným textem čl. 6 odst. 1 ZOB neobsahuje vymezení, „*kteřá práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají*“.

[4] Zde lze poukázat na analýzu z pera advokáta Tomáše Sokola:

„Neříkám, že to je principiálně špatně, naopak, skutečně mohou nastat a také již nastaly situace, kdy není možné svolávat Parlament a vláda musí mít v ruce instrumenty k operativnímu řešení nečekaných situací. To ale nic nemění na tom, že tento instrument dává výkonné moci velice silný mandát pro nejzásadnější zásahy do občanských práv. Z toho důvodu se domnívám, že není možné, aby to, co v tomto usnesení o vyhlášení nouzového stavu má být, tedy vymezení práv, která se omezují, bylo někde jinde, v jiném právním předpise. A to i kdyby k vyhlášení tohoto následujícího právního předpisu měla vláda dostatečnou legitimaci, což, jak budu dovozovat, ani nemá. A i kdyby k vyhlášení tohoto „doplňku“ došlo těsně po vyhlášení usnesení o nouzovém stavu.

Podle mého názoru musí být již v tomto předpise o vyhlášení nouzového stavu jasně deklarováno, jaká práva budou omezena. Tedy například právo shromažďování, právo svobody pohybu, právo nedotknutelnosti osoby a nedotknutelnosti obydlí atd.

To, co pak může následovat v nějakých dalších opatřeních vlády, již je faktická realizace tohoto průlomů do vymezených občanských práv, například karanténními opatřeními, omezením provozu restaurací atd. Současná konstrukce nouzového opatření a

navazujících krizových opatření, ovšem obsahuje pouze tuto technickou stránku omezení ústavních práv, nikoliv však jejich předchozí výčet. V tomto se tedy s Janem Wintrem neshoduji a zjevně shodný názor jako já má již zmiňovaný komentář ASPI.

Existuje další důvod, proč podle mého názoru nelze absenci vymezení sistovaných práv v usnesení o vyhlášení nouzového stavu zhojit usnesením vlády o krizových opatřeních. Konstrukce průlomu do ústavních práv je postavena na oprávnění vlády, primárně vyhlásit nouzový stav. To se děje podle zmiňovaného zákona o bezpečnosti ČR.

Teprve je-li vyhlášen nouzový stav, může vláda podle jiného právního předpisu, tedy podle zákona č. 240/2000 Sb., krizového zákona (dále také jen „kriz. zák.“) přijímat krizová opatření. Jinak řečeno, pro přijetí krizového opatření spočívajícího například v omezení pohybu osob, je nezbytné, aby před tím existovalo platné a účinné usnesení o nouzovém stavu.¹

• Absence přezkumu ze strany poslanecké sněmovny

[5] Opatření o vyhlášení nouzového stavu nebylo dosud přezkoumáno ze strany zákonodárského sboru, což se zdá být problém, protože například Komentář k tomuto ustanovení publikovaný v ASPI, je v tomto směru dosti striktní a uvádí: „Čl. 6 stanovuje rigidní pravidla pro vyhlášení nouzového stavu. Bez splnění náležitostí, které jsou v odst. 1 a 2 uvedeny, by vyhlášení nouzového stavu mělo být zrušeno Poslaneckou sněmovnou. Pokud se tak nestane, **je možné chápat, podle autorů tohoto komentáře, od doby skončení jednání Poslanecké sněmovny o problému (co může být i nereagování na oznámení o vyhlášení stavu) vyhlášení nouzového stavu jako nulitní.**“

[6] Je nutno konstatovat zásadní ústavněprávní deficit, ke kterému by se soud měl vyjádřit. Poslanecká sněmovna přijala na svém zasedání dne 24. 3. 2020 několik zákonů, které byly přijaty za stavu legislativní nouze. Přestože nic zákonodárskému sboru nebránilo v tom, aby byl přezkoumán postup exekutivy, k tomuto přezkoumání nedošlo.

[7] Jakkoli lze ústavní pojistku spočívající v tom, že musí dojít k přezkumu vyhlášení nouzového stavu ze strany exekutivy považovat za ne zcela dostatečnou (vláda má zpravidla v poslanecké sněmovně většinu a de lege ferenda by bylo na místě uvažovat na zprísnění garancí proti zneužití moc, jak doporučuje ústavní právník Zdeněk Koudelka²), je nutné trvat na přísném dodržování ústavněprávní procedury.

¹ Místopředseda ČAK Tomáš Sokol: O nouzovém stavu a jeho účinnosti. Advokátní deník. Dostupné z <https://advokatnidenik.cz/2020/03/23/mistopredseda-cak-tomas-sokol-o-nouzovem-stavu-a-jeho-ucinnosti/>

² Zdeněk Koudelka: Prezident, vláda a nouzový stav. Názory aktuálně. Dostupné z <http://blog.aktualne.cz/blogy/zdenk-koudelka.php?itemid=36251>

• **Nezákonnost opatření ministerstva zdravotnictví ze dne 10. 3. 2020**

[8] Navrhovatelka ve vztahu k opatření ministerstva zdravotnictví doplňuje, že dané opatření bylo vyhlášeno ještě předtím, než byl vyhlášen nouzový stav.³

[9] Právní základ pro vydávání mimořádných opatření při epidemii představuje § 69 o ochraně veřejného zdraví. První odstavec tohoto ustanovení obsahuje výčet jednotlivých opatření, k jejichž vydání má ministerstvo jako orgán ochrany veřejného zdraví pravomoc, například:

- zákaz nebo omezení nakládání s potravinami [písm. a)];
- zákaz nebo omezení styku skupin fyzických osob podezřelých z nákazy s ostatními fyzickými osobami [písm. b)];
- zákaz nebo omezení nakládání s pitnou vodou [písm. c)];
- příkaz k vyčlenění lůžek ve zdravotnických zařízeních [písm. d)];
- příkaz k provedení ohniskové dezinfekce, dezinsekce a deratizace [písm. e)];
- mimořádné očkování [písm. g)].

[10] Výčet pak ve svém závěru obsahuje písm. i), podle kterého může být mimořádným opatřením i „*zákaz nebo nařízení další určité činnosti k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku.*“ Právě s odkazem na toto ustanovení ministerstvo opatření ze dne 10. 3. 2020.

[11] Při porovnání písm. i) s předchozími položkami výčtu, které jsou formulovány velmi úzce a konkrétně, je zřejmé, že „zákaz nebo nařízení další určité činnosti“ **nemůže představovat bianco zmocnění jedné osoby (ministra zdravotnictví), aby dle prakticky neomezeného uvážení rozhodovala o omezeních lidských práv deseti milionů lidí, která jsou v právním státě jinak zcela nepředstavitelná.**

[12] Takový postup se navíc jeví jako zcela absurdní i s ohledem na to, že pro omezení obyvatelstva v době krizové situace jsou v našem právním řádě určeny zákony jiné – ústavní zákon o bezpečnosti ČR a krizový zákon. Tyto předpisy dávají pravomoc rozhodovat o drastických omezeních základních práv a svobod vládě, a to ze zcela praktických důvodů. Vláda je orgán složený z několika osob, který také kolektivně rozhoduje, je navíc přímo odpovědná Poslanecké sněmovně, a proto právě jí je našimi zákony svěřeno rozhodování o mimořádných krizových opatřeních. Ještě absurdnější je takový postup poté, co vláda následně podle krizového zákona po vyhlášení nouzového stavu postupovala.

[13] **Navrhovatelka je přesvědčena, že ministerstvo zdravotnictví vůbec nemělo pravomoc dané opatření vydat.**

³ Argumentace v této části vychází z analýzy Petra Mlícha - <https://www.petrmlich.cz/nahrada-skody-zpusobene-opatrenimi-v-dobe-nouzoveho-stavu/>

[14] Jako zcela nevhodný, ale se tento postup jeví rovněž vzhledem k tomu, že krizová opatření musí být podle § 8 krizového zákona zveřejněna ve Sbírce zákonů. To je zcela legitimní požadavek vycházející z toho, že pokud stát zavádí mimořádně rozsáhlá omezení základních práv svých občanů, měli by být o takových opatřeních informováni stejně jako o novém zákoně. **Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví naproti tomu žádným takovým způsobem zveřejňována nejsou. Jsou pouze vyvěšována na úřední desce ministerstva, což je v případě celostátního omezení všech občanů na základních právech zcela nevhodné a nedostatečné.**

[15] Navrhovatelka musí rovněž poukázat na to, že v důsledku tohoto opatření ministerstva zdravotnictví jsou porušována další její práva a oprávněné zájmy. Dcera navrhovatelky byla objednána na plánovaný zdravotní zákrok ve FN Brno. Ten byl ale ze strany zdravotníků zrušen s tím, že jsou rušeny všechny plánované a neakutní zákroky, neboť nemají dostatečné personální kapacity. Není se přitom možné divit, že tomu tak je, když mnozí zdravotníci a lékaři jsou doma se svými dětmi. Na otázku, kdy tedy bude možné zákrok provést, primářka dětské nemocnice nebyla schopná odpovědět.

[16] Na webu dětské nemocnice v Brně je uvedeno: „*Odkládáme plánované výkony, a to jak ambulantní, tak hospitalizační*“⁴. Na veřejnost se derou vyjádření lékařů,⁵ kteří popisují tristní situaci ve zdravotnictví. Dokonce mluví o tom, že může být zaměřena malá pozornost na jiné pacienty. Je tedy pravděpodobné, že kvůli zahlcení zdravotnictví pacienty s koronavirem se prostě a jednoduše nedostane na jiné, kteří mají nemoci, s nimiž si naše zdravotnictví umí poradit nebo alespoň výrazně zlepšit kvalitu života? Lékaři se snaží. Snad to zvládnou. Ale co dělají státy? Nechápe me, jak dlouho chtějí vlády některých zemí EU vir „zpomalovat“. Roky? To si opravdu myslí a dokonce i říká někdo, kdo má na svědomí budoucnost milionů lidí? Že na roky „vypneme“ společnost? Jak dlouho se nebudou dostatečně léčit ti, kdo nebudou mít Covid? Taky roky? I to si myslí někdo, kdo rozhoduje o všech ostatních? Pacienti, kteří jsou dnes odmítáni, se nepochybně budou takovému postupu bránit. A je to dobře. Nějakou dobu to jistě nebude nutné, ale **stát musí jasně říct, na jak dlouho omezení mají být. Nelze házet neurčitými výkřiky, jak to dělá náš oblíbený pan Prymula. Lidé musí vědět, zda budou na odloženou operaci a zdravotní péči čekat 3 měsíce, půl roku, rok nebo dva. To se nedá odbýt tím, že jsme ve válce.**

Mgr. Vendula Zahumenská, Ph.D.

Mgr. David Zahumenský, advokát

⁴ <https://www.fnbrno.cz/odkladame-planovane-vykony-a-to-jak-ambulantni-tak-hospitalizacni/t6802>

⁵ <https://video.aktualne.cz/dtv/lekar-mam-strach-ze-kvuli-covid-19-zanedbame-jine-pacienty-u/r~fc1b99a2706811eab408ac1f6b220ee8/?fbclid=IwAR12M9UvY0PBYGsNaeZYyMJTtGJfYWbw5YyQFXtkh62Hq7cyogwlnCxcUSY>